

PRAKTIJKNETWERK 'NATUURLIJK LEVEN, NATUURLIJK TELEN'

'We weten nog niet veel, ma

De afgelopen decennia is het middelengebruik in de bloembollensector fors teruggedrongen. Een positief gegeven voor zowel het milieu als de portemonnee van de ondernemer. Echter, de complexiteit groeit. Terwijl steeds nieuwe ziekten en plagen de kop op steken, verschaalt het middelenaanbod en neemt het risico op resistentie toe. Een groep kwekers zoekt het daarom in optimalisering van het bodemleven.

Tekst: Jeannet Pennings
Fotografie: René Faas

Het liefst hadden Nico Blokker, Alex van Haaster, John Huiberts, Cock Hulsebosch, Pieter Pronk en Piet Warmerdam nog even gewacht met de publiciteit zoeken, maar de groeiende nieuwsgierigheid uit de omgeving deed hen anders besluiten. Bovendien is kennis delen een voorwaarde voor het ontvangen van Europese subsidie. Ook al is die kennis nog summier voor de betrokken bollenkwekers. "We weten nog niet veel, maar het voelt goed", vertellen zij enthousiast. De kwekers hebben zich verenigd in het praktijknetwerk 'Natuurlijk leven, natuurlijk telen' waartoe eind 2012 de eerste aanzet is gegeven. Binnen dit praktijknetwerk draait het allemaal om het bodemleven. Bij een juiste balans in de bodem zullen gewassen weerbaarder zijn tegen ziekten en plagen. Met die overtuiging heeft initiatiefnemer Wil Braakman vorig voorjaar een cursus op poten gezet. Zes open bijeenkomsten met deskundigen op BolleNoord in 't Zand.

GEZONDE BOLLEN

Baat het niet dan schaad het niet, dacht een handvol bollenkwekers uit Noord-Holland Noord die op verkenningstocht ging. "In eerste instantie ga je er blanco heen", zegt Cock Hulsebosch van Gebr. Hulsebosch uit Schagerbrug. "Het is eenvoudig, je wilt weten hoe dat bodemleven in elkaar steekt", voegt Alex van Haaster van P.A. de Groot uit Schagerbrug er aan toe. "En we willen allemaal gezondere bollen telen", merkt Nico Blokker van Blokker Bloembollen uit Sint Maartensvlotbrug tot slot op. Samen met Pieter Pronk van Pieter Pronk Bloembollen uit Nibbixwoud, Piet Warmerdam van Kwekerij De Toekomst uit Den Hel-

der en John Huiberts van Fa. C.J. Huiberts & Zn uit Sint Maartensbrug zijn zij de overblijvers van de cursus over bodemleven. "Met deze groep zijn we verder gegaan om het 'Natuurlijk leven, natuurlijk telen' een vervolg te geven." Dat gebeurt onder auspiciën van projectleider Roelf Havinga van TEAM Ecosys, adviseur in de ecologische landbouw.

.....
'De grond is net als je maag;
als je elke dag hetzelfde eet,
gaat het niet goed'
.....

Bij 'Natuurlijk leven, natuurlijk telen' wordt uitgegaan van de kracht van de natuur. Bollen telen op ecologische wijze. "In een ecologisch systeem wordt de plant en bodem als een geheel gezien", vertelt Havinga. "Ik maak graag de vergelijking met het world wide web; alles staat met elkaar in verbinding. Als er ergens een kink in de kabel komt, raakt het systeem in de war en heeft de grond 'antistoffen' nodig om ziekten en plagen tegen te gaan. Die zitten van nature in de bodem. Elke grondlaag bevat bepaalde schimmels en bacteriën. Die moeten we zoveel mogelijk in tact zien te houden." Chemische middelen en kunstmest vormen in dat opzicht een bedreiging. Dat betekent niet dat de betrokken bollenkwekers deze gelijk aan de kant geschoven hebben. "Wij zijn allemaal ondernemers met een gangbaar bedrijf dat we duurzamer willen maken zonder concessies te doen aan de opbrengsten. Op het moment dat het nodig is, moeten we kunnen ingrijpen."

Voor de meeste kwekers is de overstap naar een biologische teelt dan ook niet aan de orde.

V.l.n.r. Pieter Pronk, Piet Warmerdam, Cock Hulsebosch,

Zo'n overgang op korte termijn zou ten koste kunnen gaan van hun kwaliteit. Piet Warmerdam: "Ik leg het vaak als volgt uit. Gangbare teelt is zwart, biologische teelt is wit en wij zijn vijftig tinten grijs. Wij gaan uit van de kracht van de natuur en iedereen vult dat naar eigen inzicht in. De een gaat volledig over op een andere teeltmethode en de ander werkt proefsgewijs." Zijn collega-kwekers proberen dat nog wat te verduidelijken. "Je kunt het ook zien als homeopathie in plaats van de reguliere geneeskunde. Wij zijn geen types met geitenwollen sokken en sandalen die maar hopen dat de bollen goed de grond uit komen. Nee. Integendeel, we hebben er veel meer werk aan dan anders."

SPOORELEMENTEN

Simpel gezegd doen de telers uit het praktijknetwerk 'Natuurlijk leven, natuurlijk telen'

ar het gevoel is goed'

Alex van Haaster, Nico Blokker en John Huiberts

niets anders dan het bodemleven opkrieken. Dat gebeurt onder andere aan de hand van natuurlijke toevoegingen. Een toename van het organische stofgehalte moet voorkomen dat spoorelementen uitspoelen. In nauwe samenwerking met compostadviseur Ton van der Lee zijn de telers vorig jaar gestart met het gebruiken van een betere, hoogwaardigere compost door toevoeging van mineralen. "De grond is net als een maag. Als je elke dag hetzelfde eet, gaat het niet goed. Juist de hoeveelheid aan van alles en nog wat, zorgt voor een gezonde en sterkere plant. Dat betekent dus ook een beter bodemleven. Het maaiveld is net een spiegel. Als het boven de grond niet goed groeit, gebeurt er beneden in de grond ook niets." Naast compost zijn groenbemesters en niet kerende grondbewerking onderwerpen waar de kwekers van 'Natuurlijk leven, natuurlijk telen' in meer en mindere mate aandacht

aan besteden. "De komende jaren moeten wijzen wat het beste werkt."

Het praktijknetwerk 'Natuurlijk leven, natuurlijk telen' ontvangt 40.000 euro subsidie van Brussel, op voorwaarde dat de deelnemers minimaal de overige tweederde van de kosten inleggen. Het geld is vooral nodig voor het vergaren van kennis. Zo is op BolleNoord deze maand een tweede serie cursussen gegeven. Voor de deelnemers uit het praktijknetwerk een opfrissing en tevens verdieping. Daarnaast konden de workshops rekenen op ruim twintig 'nieuwe' deelnemers. "Voor veel bloembollenkwekers is de ecologische teelt nog een ver van hun bed show, maar we merken wel dat onze omgeving heel nieuwsgierig is. Dat komt ook doordat onze hele samenleving is veranderd. Dit hadden wij 25 jaar geleden ook niet kunnen bedenken. Nu is de samenleving meer klaar voor dit soort initiatieven. Kijk alleen maar in

de supermarkt hoe groot het aanbod is van biologische en natuurlijke producten."

MINDER MIDDELEN

De betrokken bollenkwekers hopen op den duur naar een lager verbruik van gewasbeschermingsmiddelen en kunstmest toe te kunnen. "Maar", benadrukken zij, "daar ligt in eerste instantie niet de focus op. De insteek is eerst de bodem vitaal krijgen. Zoals gezegd door onder andere met natuurlijke toevoegingen te werken en - in sommige gevallen - niet of minder diep ploegen om de bodemstructuur in tact te houden. Als het bodemleven op peil is, kan de grond meer incasseren en is de verwachting met minder middelen toe te kunnen." Voordat het zover is, zal eerst de nodige ervaring opgedaan moeten worden. "We kunnen dan ook niet wachten tot de resultaten komend seizoen."